

Edukacja sensoryczna, sensoplastyka

Edukacja plastyczna od pierwszych chwil życia wpływa na optymalny rozwój całego organizmu. Stymulując receptory wpływamy na rozwój połączeń nerwowych w mózgu. Im jest ich więcej tym „łatwiej” nam się myśli, tym sprawniej przebiegają wszelkie procesy analizy i syntezy w umyśle zarówno małego dziecka jak i osób dorosłych.

Dziś chciałabym podzielić się z Państwem „garścią” wiadomości, na temat jednej z metod edukacji sensoryczno – plastycznej czyli Sensoplastyką. Autorką metody jest pani Izabela Anna Stefańska – coach, pedagog twórczości, założycielka Inkubatora Inspiracji. Pani Izabela jest pedagogiem dwóch specjalności – terapeutycznej oraz edukacji plastycznej. Od wielu lat zajmuje się pedagogiką twórczości oraz profilaktyką arteterapeutyczną, czyli działaniami pro-rozwojowymi, opartymi na wykorzystywaniu naturalnej ekspresji twórczej człowieka. Na podstawie swego doświadczenia stworzyła SENSOPLASTYKĘ.

Ale czym właściwie jest ta sensoplastyka? Plastyka sensoryczna to mnogość faktur, tekstur oraz cała paleta ekologicznych barw. Dzięki wprowadzeniu działań Sensoplastycznych w pracy z dziećmi wpływamy na rozwój ich kreatywności oraz twórczego myślenia, a także poszerzamy zakres ich słownictwa. Sensoplastyka wpływa na stymulację wszystkich zmysłów: węchu, wzroku, dotyku, słuchu i smaku. Dzięki kolorowej stymulacji można wpłynąć na wiele aspektów rozwoju dzieci:

- rozwój zmysłów,
- budowanie świadomości ciała i przestrzeni naszych dzieci,
- usprawnienie ruchowe,
- rozwój mowy (ośrodki w mózgu odpowiedzialne za mowę są usytuowane blisko ośrodków odpowiadających za małą motorykę – czyli pracę dłoni),
- poprzez wspólne działania pogłębimy nasz kontakt emocjonalny z dzieckiem – budujemy w ten sposób jego poczucie bezpieczeństwa,
- rozwój poznawczy – opisujemy elementy świata, pokazujemy proces przemian substancji oraz związki przyczynowo – skutkowe.

W trakcie zajęć sensoplastycznych wykorzystywane są metody i sposoby twórczego wspierania rozwoju małego dziecka oparte na założeniach podejścia coachingowego. Oznacza to, że dziecko traktowane jest jako podmiot, odkrywca, który poznaje siebie i otaczający go świat w sposób aktywny, a wiedza, którą zdobywa wpływa na jego sposób postrzegania świata i zachowanie. Celem nadrzędnym jest budowanie twórczych, samodzielnych i zrównoważonych osobowości, które będą maksymalnie przygotowane do wyzwań jakie stawia współczesna rzeczywistość. A przede wszystkim będą gotowe do osiągnięcia sukcesów.

Dzieci poprzez samodzielne odkrywanie, eksperymentowanie mają okazję obserwować np. jak materiał, który jest suchy i sypki zmienia się w mokry i kleisty, a następnie w miękki i stały. Nabywają w ten sposób wiedzę na temat związków przyczynowo- skutkowych. Poznają sposoby przemiany jednych rzeczy w drugie i jednocześnie trenują kompetencję elastyczności i przystosowywania się do zmian.

Korzyści dla dzieci wynikające z zabaw wykorzystujących elementy sensoplastyki:

- uwalnianie naturalnej ekspresji twórczej,
- wspieranie samodzielności,
- czerpanie satysfakcji z kreatywnego działania,
- doświadczanie sukcesów w realizacji swoich pomysłów,
- wspieranie aktywności w wprowadzaniu zmian i ulepszeń,
- wychodzenie ze schematów,
- poznawanie nowych form wyrazu i działań artystycznych,
- współdziałanie i wzajemna pomoc w celu osiągnięcia zamierzonych planów,
- pielęgnowanie krytycznego i świadomego spojrzenia na rzeczywistość, które skutkuje innowacyjnością w działaniu,
- wzmacnianie wiary we własne możliwości.

W obecnej sytuacji korzystanie ze zorganizowanych zajęć Sensoplastyki jest niemożliwe, natomiast wspólnie spędzany czas w domu z dziećmi, daje możliwość do czerpania elementów z tej metody. Nadchodzący czas przygotowań do Świąt Wielkanocnych może stać się pretekstem do kreatywnego, odkrywania otaczającego nas świata.

Poniżej przedstawiam kilka propozycji zabaw z elementami sensoplastyki:

➤ Piaskownica pełna kolorowego ryżu:

Co będzie potrzebne?

- ryż biały
- barwniki spożywcze w proszku w różnych kolorach
- miseczki/plastikowe pojemniki

Sposób wykonania:

Do miseczek/pojemników wsypujemy porcję białego ryżu, dodajemy odrobinę barwnika spożywczego w proszku, oraz łyżkę/kilka łyżek wody – w zależności od porcji ryżu, jaką chcemy przygotować (bez paniki jak wody będzie za dużo – ryż wciąga wilgoć bez problemu).

Mieszamy wszystko łyżką, aż ryż nabierze koloru i zostawiamy w tych miseczkach do wyschnięcia (może być np. na noc, ale po około godzinie, dwóch ryż już powinien być suchy). Raz na jakiś czas można ryż zamieszać.

DOBRA RADA: Ryż może być początkowo skleiony, ale wystarczy zamieszać ręką lub łyżką, by rozdzielić ziarenka. Można dodać olejków aromatycznych np. waniliowego.

A teraz czas na zabawę! Z kolorowego ryżu można gotować zupy, karmić zabawkowe zwierzątka, ozdabiać ciasteczka zrobione z domowej ciastoliny, albo wsypać do kartonu czy dmuchanego basenu i stworzyć w domu prawdziwą, ryżową, sensoryczną piaskownicę.

➤ **Ryżolina:**

Składniki:

- ryż biały
- barwniki spożywcze w proszku w różnych kolorach
- woda
- opcjonalnie: aromat spożywczy

Sposób wykonania:

Ryż gotujemy według przepisu na opakowaniu. Można dodać mniej wody i gotować kilka minut krócej. Ryż odcedzamy. Nie oblewamy zimną wodą. Dodajemy odrobinę barwnika spożywczego w proszku i dokładnie mieszamy, aż ryż się zabarwi. I już. Gotowe!

Żeby doznania sensoryczne były mocniejsze, możemy dodać odrobinę aromatu spożywczego. Teraz możemy zacząć się bawić. Ryż idealnie się klei. Możemy robić z niego babki, ciasta, torty, albo kolorowe lody ryżowe. Możemy lepić kulki, placki i wszystko co podpowie nam wyobraźnia.

➤ **Ciecz nienewtonowską**

Co w niej niezwykłego? Można w nią pukać młotkiem i stawia silny opór, jednak, gdy powoli zanurzamy w niej dłoń – jest płynna jak woda.

Potrzebujemy do niej:

- skrobi ziemniaczanej
- wody
- w stosunku 1:1

Wykonanie banalne – wystarczy wymieszać ze sobą oba produkty. Możemy dodać również barwniki spożywcze i aromaty.

➤ **Domowa ciastolina:**

Czego potrzeba (kula wielkości melona):

- trzy łyżki spożywczego oleju;
- szklanka mąki;
- proszek do pieczenia – łyżka;
- pół szklanki soli;
- szklana ciepłej wody;
- pachnidełko: cukier waniliowy albo aromat do ciasta;
- kolor: farba, barwnik spożywczy lub atrament.

Wszystkie składniki przekładamy do miski, mieszamy i dodajemy barwnik spożywczy. Jeśli używamy barwnika w proszku, rozpuszczamy go w łyżeczce octu. Jeśli farbki, płynnego barwnika lub atramentu – w wodzie. Może być również barwnik do jajek.

➤ **Farby jadalne:**

Składniki:

- gęsty jogurt naturalny np. grecki
- barwniki spożywcze
- odrobinka cukru pudru

Wszystkie składniki mieszamy, malujemy łyżeczką na talerzu lub waflach tortowych – na koniec - zjadamy☺

➤ **Farby bezmleczne:**

Składniki:

- kleik ryżowy lub mąka ryżowa
- ciepła wody
- odrobinka cukru pudru
- barwniki spożywcze

Kleik należy rozrobić z wodą na gęstą papkę, dodać cukier i barwniki, wymieszać. Farby z kleikiem mają konsystencję farby strukturalnej.

Do zabaw sensorycznych warto wykorzystać naturalne barwniki:

- sok z czerwonej kapusty
- sok z granatu
- sok z marchwi
- sok z buraka
- sok ze szpinaku
- kurkuma
- słodka papryka
- cynamon

Na koniec pozostaje życzyć mi tylko udanej zabawy.

Bibliografia:

- Stefańska I.A., Sensoplastyka®, materiały szkoleniowe, Lublin 2014
- Materiały własne ze szkolenia WCIES „Plastyka sensoryczna, część I i II”